

Görüşmeler Suriye'yi nasıl etkiler?

Çoktandır beklenen Başkan Obama-Başbakan Erdoğan görüşmesi dün gerçekleşti. Çoktandır beklenen diyorum; çünkü Suriye'nin başa bela olduğu son iki seneden beri Amerika'nın, başkanlık seçiminden dolayı hadiseye doğrudan müdahale edemediği düşüncesi hakimdi.

Obama bir kez daha o koltuğa oturursa Suriye meselesine daha çok sahip çıkar ve uluslararası baskı artar diye bekleniyordu. Ne var ki Obama'nın yeniden iş başına gelmesi, sanıldığı kadar etkili olmadı. Esed rejimi hâlâ ayakta, hâlâ kan döküyor, hâlâ meydan okuyor. Tam da bu nedenle Başbakan Erdoğan'ın ziyareti büyük bir önem arz ediyordu.

Başbakan'ın üst düzeyde karşılanmasından dostça ağırlanmasına, geniş bir yelpaze içinde toplantı yapılmasından karşılıklı nezaket hamlelerine kadar pek çok emare, Amerika'nın bu geziyi yeterince önemseydiğini gözler önüne seriyor. Üstelik iki ülke arasında ciddi bir sorun ya da gerilim yok. Hatta pek çok konuda paralel yaklaşımlardan da söz etmek mümkün.

Tabii ki en kritik konu Suriye. Dünkü görüşmelerden ortaya çıkan manzara gayet net: Her iki ülke de Esed rejiminin meşruiyetini kaybettiğini, bir an önce gitmesi gerektiğini, Suriye'ye daha demokratik bir sistemin gelmesinin zaruret olduğunu, gelecek iktidarın teröre karşı dik durmasının şart olduğunu düşünüyor. Hal böyle olunca iki seçenek kalıyor taraflara: Ya zorla Esed rejimini devirmek ya da Esed'e nefes alacak oksijen bırakmaksızın yeni bir atmosfer oluşturmak. Şimdi ikinci alternatif için çember daralıyor, daha daralacak gibi gözüküyor...

Kâğıt üzerinde Esed'i nefessiz bırakmak kolay ama hayatın pratiği başka faktörleri de devreye sokuyor. Başkan Obama ve Başbakan Erdoğan, uluslararası denge unsurlarını devreye sokacak, kimyasal silahlarla ilgili belge ve bilgi paylaşımı yapacak, devletin halkına karşı yürüttüğü vahşeti her platformda ifade edecek; ancak somut bir netice alınabilmesi için bazı ülkelerin mutlaka ikna edilmesi gerekiyor. Dün Beyaz Saray'da bu ülkelerden bir kısmının ismi zikredildi. Özellikle Rusya, Çin ve hatta İran'ın katliamlar karşısında daha duyarlı ve ilkeli olması isteniyor. Ancak o ülkelerin penceresinden bakıldığında mesele sadece bir diktatörün halkına karşı yürüttüğü vahşet olarak görünmüyor. Suriye rejiminin yıkılmasını Amerika'nın ve Batı'nın kazanımı gibi görenler, aynı zamanda o gelişmeyi kendi kayıpları olarak da değerlendiriyor.

Her halükârda dünkü Beyaz Saray temasından sonra yeni bir dönem başlıyor. O dönemi 'ne aldınız ne verdiniz' basitliğine indirgememek lazım. Yanıbaşımızda her gün bir katliam yaşanıyor ve Türkiye bu korkunç olayları uluslararası kamuoyunu yanına almadan çözemiyor. İşte o uluslararası dengeleri devreye sokmak için dün önemli bir adım atıldı; ancak o adımı sabahtan akşama kısa bir süre içinde sonuç alacak bir süreç gibi görmek yanlış olur. Orta vadede ve uzun bir zaman diliminde dünkü temasların meyveleri daha anlaşılır ve görünür hale gelecektir. Suriye'deki muhaliflerin daha da güçlenmesi, Esed rejiminin daha fazla cephe kaybetmesi, uluslararası arenada bu rejimin daha sıkıntılı bir atmosferin içine düşmesi kaçınılmaz.

Yine de şu gerçeği unutmamak gerekiyor ki ne Amerikan siyaseti ne bu ülkede yaşayan insanlar Suriye'yi birinci gündem meselesi olarak değerlendiriyor. Onların güncel tartışma konuları ve öncelikli gündemleri arasında Ortadoğu yok. Nitekim dün Beyaz Saray'ın bahçesinde iki lideri dinlemeye gelen Amerikalı meslektaşlarımızın asıl merak

konusu Amerika'yı sarsan gelir vergisi kurumu IRS skandalıydı. Onlar Suriye'yi, Irak'ı, hatta ABD ile Türkiye arasında geliştirilmesi düşünülen ticareti bizim kadar önemsemiyor. Adalet Bakanlığı ve Maliye'nin Amerikan muhalefetini susturmak üzere bir icraat yapıp yapmadığını muazzam bir merakla takip ediyorlar. Hal böyle olunca Suriye konusunda uzun ve meşakkatli bir yol haritasından bahsetmek kaçınılmaz oluyor...

2013-05-17

Muhabir: Washington
